

De business case voor Extensible Business Reporting

Drs. P. van de Fliert RE RA

Er wordt de laatste tijd steeds vaker gesproken over XBRL, de nieuwe financiële rapportagestandaard. XBRL heeft namelijk op papier grote potenties voor een efficiënter rapportageproces. Echter, XBRL is nieuw en daarom dienen de voor- en nadelen zorgvuldig tegen elkaar te worden afgewogen, alsmede de mogelijke kosten en opbrengsten. Dit is vooral belangrijk in een tijd waarin er veel nieuwe projecten lopen zoals IFRS, Sarbanes & Oxley en Basel II. Aangezien dit artikel is opgenomen in een aan IFRS gewijde Compact, gaan wij in dit artikel specifiek in op de mogelijke relatie tussen XBRL en IFRS.

Inleiding

De beloften van de nieuwe financiële rapportagestandaard XBRL (Extensible Business Reporting Language) zijn groot. Echter, wie in deze economische realiteit de handen op elkaar krijgt voor investeringen in niet-dwingende standaarden en een onvolwassen technologie moet wel een zeer goed onderbouwde business case presenteren. In dit artikel zal een aantal belangrijke componenten daarvoor worden aangereikt. Net zoals bij iedere business case is het moment van investeren van groot belang. Dit moment hangt af van de bestaande financiële, al dan niet geautomatiseerde processen in combinatie met de reeds geplande IT-projecten. Vandaar dat dit artikel is opgenomen in een serie van IFRS-artikelen¹. Invoering van IFRS kan namelijk van invloed zijn op systemen en infrastructuurvraagstukken. Het is verstandig om eventuele gewenste XBRL-functionaliteit meteen mee te nemen in de uitwerking van deze vraagstukken, aangezien mogelijk van dezelfde software gebruik zal worden gemaakt. Daarnaast wordt net als van IFRS ook van XBRL een bijdrage aan meer financiële transparantie verwacht, dit ondanks de verschillende doelstelling van IFRS en XBRL. Bij IFRS draait het om 'wat' er wordt gepresenteerd. Bij XBRL gaat het meer om de 'hoe'-vraag. Binnen een IFRS-project zouden deze twee verschillende doelstellingen elkaar prima aan kunnen vullen. Ook hierop zullen we in het vervolg van dit artikel ingaan.

Het ontstaan, de ontwikkeling en bestaande toepassingen van XBRL

De geestelijke vader van XBRL is C. Hoffman, een Amerikaanse accountant, die het idee had om externe rapportage met behulp van internettechnologie te automatiseren. Inmiddels wordt de ontwikkeling van XBRL gecoördineerd door het internationaal consortium dat eind 1999 is opgericht op initiatief van de AICPA, de Amerikaanse beroepsorganisatie voor accountants. Op dit moment zijn meer dan tweehonderd organisaties aangesloten. Hieronder zijn vele bekende accountantskantoren, softwarebedrijven, toezichhouders, overheidsinstellingen, banken en andere financiële instellingen. In

2002 is XBRL-Nederland opgericht². Eind 2002 is de tweede officiële internationale XBRL-standaard (Working Draft) gepresenteerd, die is gebaseerd op IAS³. Inmiddels zijn er implementaties of geplande projecten van XBRL bekend bij de Australische toezichhouder APRA (2001), Bank of America (2002), Wacoal (2002), DATEV/Bundesbank (2002), EDGAR Online (2003), Tokyo Stock Exchange (2003), UK Inland Revenue (2003), National Tax Agency of Japan (2003), Sumitomo Mitsui Banking Corp. (2003), US FDIC (2004), Danish Commerce & Companies (2003), Morgan Stanley en Reuters. Inmiddels heeft ook de Nederlandse Belastingdienst in haar pakket 'Auditfile' een XBRL-schakel aangebracht.

Een groeiend aantal softwarebedrijven biedt XBRL-functionaliteit aan in de softwarepakketten. Vanwege de diversiteit in de aangeboden functionaliteit wordt in dit artikel verder niet ingegaan op de softwarepakketten. We volstaan met het noemen van een paar bekende namen: SAP, Navision, Oracle, Peoplesoft en Hyperion. Deze bedrijven, maar ook vele andere aanbieders, hebben inmiddels XBRL-functionaliteit ingebouwd of hebben hier aankondigingen over gedaan. Vanaf de zomer van 2003 zal ook in Microsoft Office 2003 het werken met XBRL mogelijk zijn.⁴

De werking van XBRL

XBRL is een op XML (Extensible Markup Language) gebaseerde open standaard voor het samenstellen en elektronisch uitwisselen van (veelal financiële) bedrijfsinformatie via het internet. XBRL is geen inhoudelijke verslaggevingsstandaard, geen software, geen tool en ook geen commercieel product. Om de werking van XBRL uit te leggen gebruiken we de zogenaamde IFRS-taxonomie. Hoewel het didactisch gezien nuttig kan zijn om een bestaande taxonomie te kiezen, doen we dit niet omdat dit een te beperkt inzicht geeft in de werkelijke mogelijkheden van XBRL. In tabel 1 worden eerst de belangrijkste termen uitgelegd.

1) IFRS = International Financial Reporting Standards.

2) Voor meer informatie over de internationale XBRL-organisatie, zie www.xbrl.org, en voor meer informatie over de Nederlandse XBRL-organisatie, zie www.xbrl-nederland.nl.

3) In april 2002 kwam de eerste IAS-taxonomie uit: Primary Financial Statements, Financial Reporting for Commercial and Industrial Enterprises, International Accounting Standards (IAS) GAAP. In november 2002 werd de disclosurevariant hiervan, de Explanatory Disclosures and Accounting Policies (EDAP) gepresenteerd (de zogenaamde Public Working Draft).

4) Meer informatie over XBRL-functionaliteit in softwarepakketten is te vinden in de XBRL Progress Reports, te downloaden op www.xbrl.org. Deze informatie wordt door de (deelnemende) softwareleveranciers zelf verstrekt en is niet formeel getest door www.xbrl.org.

Term	Omschrijving	Voorbeeld
Taxonomie	Een (.xsd) bestand met XBRL-elementen die zijn gedefinieerd door XBRL-specifieke attributen. Een taxonomie kan ook verwijzingen naar linkbases bevatten. Een taxonomie is in feite een geprogrammeerde afspraak over de betekenis en indeling van informatie.	IFRS-taxonomie, US GAAP-taxonomie, taxonomie van een toezichthouder, organisatiespecifieke interne taxonomieën.
Element⁵	Een feit, of stukje informatie beschreven door een taxonomie.	Een element met de naam 'ast.ncr.ivp' is de naam voor 'Investment Property'.
Instance document	Een bestand dat de elementen bevat alsmede optionele verwijzingen naar linkbases. Dit document is het eindresultaat van een XBRL-proces.	Dit kan bijvoorbeeld de saldibalans op een bepaalde datum zijn.
Linkbase	Een (.xml) bestand met aanvullende informatie over met name de relaties tussen de elementen.	'Property, Plant and Equipment' is gedefinieerd als een onderdeel van 'Non Current Assets'.

5) In de IFRS-taxonomie wordt dit eigenlijk een composite genoemd. Een composite-element bestaat uit de 'components' van de IASC Foundation.

Het taxonomiebestand zelf bevat ook een aantal termen, waarvan de uitleg wordt gegeven in figuur 1⁶. Het beschrijft dat Investment Property onderdeel is van Non Current Assets en in volgorde wordt geplaatst na Property, Plant en Equipment. Er is vervolgens ook een link opgenomen naar IAS 1(66)(a). Zoals eerder vermeld is dit wel een grote versimpeling van de werking van XBRL. In de linkbases kunnen namelijk nog vele andere relaties zijn gelegd.

De intelligentie zit dus in de taxonomieën en de linkbases. Deze beschrijven de meta-data, of in andere woorden: de context van de werkelijke data (de content). Het instance document geeft de verzameling van werkelijke elementen op een bepaald moment weer, de variabelen dus.

In het kort komt het produceren van een instance document, gebaseerd op de IFRS-taxonomie, neer op de volgende hoofdstappen:

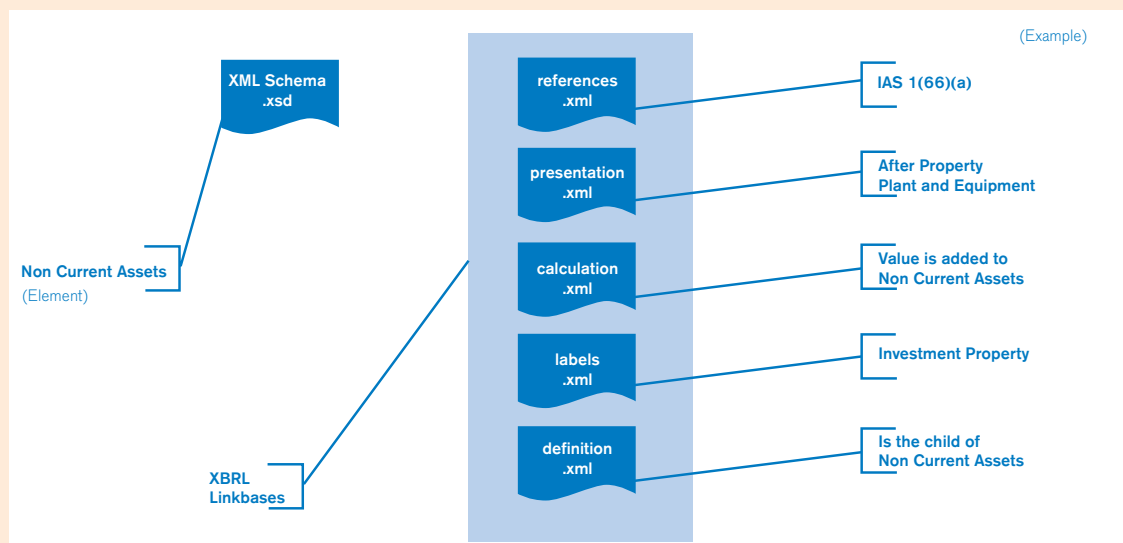
1. Beoordelen of de taxonomie voldoet aan de door het bedrijf benodigde specificaties. Indien dit niet het geval is kunnen er boven op de taxonomie aanpas-

singen ('extensions') worden gemaakt. Met behulp van tools kunnen de aanpassingen eenvoudig zichtbaar worden gemaakt indien men in het bezit is van de afzonderlijke taxonomieën.

2. Koppelen ('mappen') van de organisatiespecifieke gegevens (saldibalansposten, toelichting, etc.) aan de taxonomie. Dit dient in principe eenmalig te gebeuren (afgezien van wijzigingen in de taxonomie of in de organisatiespecifieke elementen).
3. Kiezen van de perioden of momenten waarop de gegevens betrekking hebben.
4. Importeren of invoeren van de gegevens (financiële en/of andere gegevens).
5. Het creëren van het instance document. Met behulp van specifieke tools kan het XBRL-instance document automatisch worden geproduceerd. Dit document bevat uiteindelijk de output van dit proces. Het bevat alle gegevens in de juiste structuur en gekoppeld aan de juiste perioden. Dit is het document dat gecommuniceerd wordt naar de eindgebruikers, binnen of buiten de organisatie. Eventueel kan het instance document nog worden opgemaakt met behulp van style sheets.

Tabel 1.

6) Dit voorbeeld is overgenomen uit de PFS Taxonomy package, 2002-04-02, Working Draft.

Figuur 1. Samenstelling van een taxonomiepakket.

Omdat de relaties reeds gelegd zijn, bestaat het proces – bij gelijkblijvende omstandigheden – ‘alleen nog’ uit het importeren of invoeren van gegevens en het produceren van instance documents.

De voordelen

Zoals in de inleiding is vermeld, zijn de beloften van XBRL groot. Een eenmaal goed opgezette XBRL-omgeving heeft een positieve invloed op onder andere de volgende aspecten:

- * *Juistheid van informatie.* XBRL vermindert de noodzaak tot het handmatig overtypen van gegevens in spreadsheets, templates, tekstverwerkers, etc. Hierdoor zullen menselijke fouten, bewust of onbewust, dus minder voorkomen.
- * *Snelheid van de informatievoorziening.* Het reduceren van menselijke handmatige arbeid verhoogt eveneens de tijdigheid van informatie. De relaties tussen de informatie-items staan vast en kunnen automatisch worden gelegd.
- * *Volledigheid van informatie.* Omdat er relaties gelegd kunnen worden tussen de verschillende items, kan in bepaalde situaties de volledigheid eerder worden vastgesteld (bijvoorbeeld: de totaaloptelling sluit wel of niet aan met de som van de details).
- * *Efficiëntie van de informatievoorziening.* Doordat gelabelde XBRL-elementen vaker gebruikt kunnen worden voor verschillende informatiebehoefte, hoeft de informatie minder bewerkt te worden.
- * *Interoperabiliteit.* Doordat er van een open en geaccepteerde standaard gebruik wordt gemaakt, kan er op den duur met veel verschillende partijen op een efficiënte wijze informatie worden uitgewisseld, zowel binnen de eigen organisatie als daarbuiten.

De algemene acceptatie van XBRL kan op dit moment niet worden gegarandeerd.

- * *Uitbreidbaarheid.* XBRL-taxonomieën kunnen worden aangevuld met de eigen bedrijfsinformatiebehoefte. Er kunnen bijvoorbeeld categorieën worden toegevoegd. Uiteraard moet de informatie op een zeker aggregatieniveau dezelfde betekenis houden als de oorspronkelijke taxonomie.
- * *Transparantie.* Ten eerste is de XBRL-standaard zelf volledig open en bekend. Van een element is precies te zien hoe de relaties liggen en hoe het is opgebouwd. Verder kunnen er met XBRL-tools diverse doorsneden of queries worden gemaakt op de informatie, hetgeen bijvoorbeeld met een PDF-bestand zelf niet mogelijk is. Rapportages van verschillende instanties kunnen eerder met elkaar worden vergeleken. Of verhoogde transparantie ook echt een voordeel is, hangt uiteraard van de gewenste openheid van de rapporterende instelling.

De nadelen

Zeker in deze tijd is het belangrijk om kritisch naar XBRL te kijken, ook al zijn de beloften zeer groot. De volgende kenmerken zijn te beschouwen als belangrijke nadelen van XBRL:

- * *Complexiteit.* Hoewel het concept van XBRL zelf vrij simpel is, kan de implementatie ervan beduidend ingewikkelder zijn. Dat hangt van diverse factoren af. Het kan bijvoorbeeld nogal veel uitmaken of er een standaard-XBRL-component is ingebouwd in de gebruikte software, of dat er zelf met XBRL maatwerk moet worden geproduceerd. Verder maakt het nogal wat verschil of gebruik kan worden gemaakt van een bestaande taxonomie, of dat die zelf nog ontwikkeld moet worden.
- * *Niet-bewezen toepassing.* XBRL zelf is een afsprakenstelsel op papier. Dat betekent dat er nieuwe software moet worden geschreven om met XBRL te kunnen werken. Software waar mogelijk nog niet-opgemerkte fouten in zitten. Verder is het wenselijk dat niet met ieder informatie-element de complete taxonomieën en linkbases behoeven te worden meegestuurd (dit kunnen enkele megabytes zijn), maar dat deze ergens op het internet beschikbaar zijn. Dit laatste brengt nieuwe risico's met zich mee.
- * *Weinig referentiemateriaal.* XBRL is zo nieuw dat daarmee nog maar in een klein aantal projecten ervaring is opgedaan. Leren van gebleken valkuilen is derhalve nog slechts summier mogelijk.
- * *Niet-gegarandeerde acceptatie.* Hoewel de toepassingen van XBRL veelbelovend zijn en er snel praktijkcases bij komen, kan niemand de algemene acceptatie van XBRL op dit moment garanderen.

De kosten

Het gebruik van de XBRL-taal zelf is gratis. De standaarden zijn gratis te downloaden vanaf www.xbrl.org. Echter, de werkelijke kosten hangen af van de soort implementatie van XBRL binnen een organisatie. Die kan variëren van aanpassingen op legacy software en infrastructuur tot slechts het bij kopen van een nieuwe module van een reeds in gebruik zijnde standaard-softwarepakket. Mogelijke kostensoorten zijn:

- * *Software.* Dit kunnen enerzijds ontwikkelingskosten zijn bij eigen software of de aanschafprijs van nieuwe modules.
- * *Training.* Dit kunnen zowel trainingen zijn voor ontwikkelaars als voor gebruikers.
- * *Systeemaanpassingen* indien bijvoorbeeld nog geen internet gebruikt wordt.
- * *Change-managementkosten* als gevolg van het veranderen van processen.
- * *Nieuwe beveiligingskosten* als gevolg van gebruikmaking van een mogelijk opener omgeving.
- * *Communicatiekosten.* XBRL kan diep ingrijpen op processen. Naast training vergt dit ook veel reguliere communicatie in de opstartfase.
- * *Specifieke XBRL-projectkosten*, zoals het beoordelen en aanpassen van taxonomieën, en het mappen van het reeds in gebruik zijnde rekeningsschema aan de taxonomie.

De meeste van deze kosten zijn projectkosten en kunnen dus als eenmalig worden beschouwd.

De opbrengsten

De opbrengsten hangen ook weer sterk af van de reeds bestaande IT- en financiële omgevingen. Opbrengsten-categorieën zijn mogelijk:

* *Lagere arbeidskosten.* De opbrengsten hebben bijna allemaal te maken met vermindering van benodigde arbeid voor het overtypen, categoriseren en andere bewerkingen van informatie, zoals reconciliatie, optellen, opstellen van specificaties, etc. Het zal per organisatie verschillen of deze besparing op de arbeid vooraf goed vast te stellen is. Het wordt uiteraard makkelijker indien er aan tijdschrijven wordt gedaan, of als bepaalde functies zijn gekoppeld aan specifieke werkzaamheden. Indien er met behulp van XBRL rechtstreeks kan worden gerapporteerd aan derden, zoals de Belastingdienst, het CBS en de AFM, zijn de besparingen vaak makkelijker te berekenen omdat ongeveer wel bekend is hoeveel tijd deze rapportages kosten.

* *Lagere licentiekosten.* Er zijn cases denkbaar waar investeringen in relatief duurdere lokale licenties van consolidatiesystemen zouden kunnen worden vervangen door goedkopere boekhoudpakketten met XBRL-faciliteiten. Op centraal niveau wordt de XBRL-informatie ingelezen in de centrale consolidatiesoftware, waarna geconsolideerd kan worden.

Het effect van XBRL op de kwaliteit van de informatievoorziening

In het algemeen zou kunnen worden gesteld dat door de reductie van handmatige menselijke handelingen de algemene kwaliteit van de informatievoorziening verhoogd zou worden. Veelgebruikte kwaliteitscriteria, zoals de juistheid, volledigheid en tijdigheid, zullen dan namelijk beter scoren met XBRL. Echter, er komen ook nieuwe risico's bij als gevolg van gebruikmaking van internetverbindingen, waardoor kwaliteitscriteria als beschikbaarheid, exclusiviteit en authenticiteit⁷ belangrijker worden. Verder kunnen er mogelijk nog nieuwe specifieke XBRL-aandachtspunten bij komen, zoals consistentie, versiebeheer van taxonomieën en van linkbases, en benodigde beschikbaarheid van oudere taxonomieën. We hebben dit bewust aandachtspunten genoemd en geen kwaliteitscriteria, omdat er altijd een link is te leggen met de eerdergenoemde kwaliteitscriteria. Samengevat ziet een en ander er als volgt uit:

Beoordeling van de kwaliteit van de informatievoorziening in het kader van XBRL:

Traditionele omgeving	juistheid, tijdigheid, volledigheid
Als gevolg van internetomgeving	+ beschikbaarheid, exclusiviteit, authenticiteit
Specifieke XBRL-aandachtspunten	+ organisatiespecifieke aanpassingen in de taxonomieën en linkbases, versiebeheer van taxonomieën en linkbases, beschikbaarheid van oudere taxonomieën en linkbases.

Hoewel het nu misschien lijkt alsof het met XBRL juist meer tijd kost, omdat er op meer aspecten gelet dient te worden, is de verwachting dat deze extra aandacht gecompenseerd wordt door de tijdswinst met de aspecten juistheid, tijdigheid en volledigheid.

IFRS en XBRL

Is het zinvol om een relatie te leggen tussen IFRS en XBRL? In de inleiding schreven we al dat IFRS en XBRL verschillende doeleinden dienen. Bij IFRS gaat het om de 'wat'-vraag, terwijl het bij XBRL gaat om de vraag 'hoe' informatie gepresenteerd dient te worden. Dit zou elkaar in theorie dus kunnen aanvullen binnen één IFRS-project. In de praktijk dient echter nog met een aantal belangrijke factoren rekening te worden gehouden. Ten eerste heeft de invoering van IFRS een deadline die voor sommige organisaties al genoeg uitdaging betekent voor projectmanagementgebied. Ten tweede is het nog maar de vraag of de IFRS-taxonomie in de praktijk efficiënt bruikbaar is voor een organisatie. De meningen hierover zijn binnen de internationale XBRL-gemeenschap nog verdeeld, maar er wordt in ieder geval nog hard gewerkt aan de verfijning van deze taxonomie.

In theorie echter kan XBRL een faciliterende functie hebben voor grootschalige IFRS-projecten (of reportingprojecten in het algemeen). Want, stel dat een organisatie tot op heden een lijvig IFRS-handboek naar al haar entiteiten stuurde, eventueel voorzien van een paar rapportagetemplates. Het XBRL-alternatief hiervoor bestaat uit het beschikbaar stellen van een IFRS-taxonomie met eventuele centrale organisatiespecifieke aanvullingen. Alle entiteiten kunnen vervolgens tijdens het 'mappen' van de gegevens direct de richtlijnen opvragen met een druk op de knop. Tevens kunnen ze nog entiteit-specifieke aanvullingen zichtbaar maken, zodat er altijd een audit trail zichtbaar is voor de centrale organisatie. Dit geeft ook voordelen bij latere aanpassingen in de centrale template: de verschillende entiteiten kunnen deze waarschijnlijk veel efficiënter verwerken omdat er mogelijk slechts een 'mapping' behoeft te worden aangepast. Daarnaast is de presentatie niet hun zorg omdat er op centraal niveau met een style sheet gewerkt wordt. Maar het hangt uiteindelijk van de specifieke situatie af of het invoeren van XBRL bij een IFRS-project verstandig is. De theoretische beloften zijn in ieder geval op langere termijn groot genoeg om een haalbaarheidsproject te kunnen verantwoorden.

7) Integriteit wordt hier voor het gemak verondersteld al te zijn gedekt door de eerdergenoemde juistheid, tijdigheid en volledigheid. Het criterium onweerlegbaarheid is hier om diverse redenen bewust weggelaten.

Resumerend

In dit artikel hebben wij de belangrijkste voor- en nadelen en de belangrijkste kosten- en opbrengstencategorieën van XBRL aangegeven. XBRL kan op verschillende niveaus worden geïmplementeerd. Vanaf helemaal aan het begin in de informatieketen tot slechts één enkele export van de geconsolideerde jaarrekening. Investeren in XBRL lijkt op dit moment het meest zinvol in een zeer heterogene omgeving, met veel interfaces en handmatige handelingen. De business case zou positiever uitpakken, naarmate er meer in XBRL gerapporteerd kan worden aan derde partijen, zoals een toezichhoudende instelling. Het moge duidelijk zijn dat de verschillende

Drs. P. van de Fliert
RE RA
is als manager werkzaam bij KPMG Information Risk Management te Amstelveen. Hij is gespecialiseerd in e-business en XBRL. Op deze gebieden heeft hij diverse projecten geleid, zowel nationaal als internationaal.

kosten en opbrengsten nogal afhangen van het niveau van implementatie en de bestaande omgeving. Derhalve adviseren wij een gedetailleerde business case op te zetten, alvorens XBRL te implementeren.

Het is verstandig om bij de opzet van deze business case de mogelijke implicaties van IFRS mee te nemen. Ten eerste omdat dezelfde systeem- en infrastructuurvraagstukken zouden kunnen ontstaan. Ten tweede omdat waarschijnlijk uit dezelfde budgetten wordt geput en er mogelijk synergie kan ontstaan op bijvoorbeeld het gebied van programmamanagement. Ten derde omdat XBRL mogelijk kan faciliteren bij het rapportageproces zelf, vooral bij cases met ingewikkelde audit trails en frequente updates van de standaarden zelf. Gezien de relatieve onvolwassenheid van XBRL en de inmiddels nabije deadline van IFRS lijkt dit laatste argument op korte termijn waarschijnlijk theoretisch van aard. Echter, zoals hiervoor genoemd zijn de theoretische beloften op langere termijn groot genoeg om een haalbaarheidsproject op dit moment te kunnen verantwoorden.

Literatuur

M. de Haas en M. Noordzij, *XML integratie en standaardisatie*, ten Hagen & Stam Uitgevers, 2002.

W. Hamscher, *XBRL International in 2002 and Beyond*, XBRL International, 2002.

IASC Foundation, 'Building an IAS/IFRS taxonomy using XBRL', *IASB Insight*, October 2002.

IASC Foundation en XBRL International, *Primary Financial Statements, Financial Reporting for Commercial and Industrial Entities, IAS, 2002-11-15, Explanatory Notes on the taxonomy*, 2002.

Chris Rodgers, 'Digital Business Reporting, The Future of Corporate Reporting', *ICAEW Magazine*, May 2003.

XBRL International, *Progress Report – April 2003*.

Meer literatuur is te vinden op www.xbrl.org en www.xbrl-nederland.nl.